

Mladi prostovoljci programa Evropska solidarnostna enota (ESE) v šolski knjižnici

Young Volunteers of the European Solidarity
Corps (ESC) in the School Library

Urša Bajda

UDK 027.8:005.966.2

Izvilleček

V prispevku je opisan način sodelovanja šole in šolske knjižnice z lokalno skupnostjo preko povezave z Mladinskim centrom v mednarodnih projektih mladih prostovoljcev programa Evropske solidarnostne enote (ESE). Predstavljeno je delo treh prostovoljk iz Rusije, Turčije in Španije, ki so v razdobju dveh let pridobile izkušnje pri delu z mladimi v šolski knjižnici na OŠ Tončke Čeč v Trbovljah.

Ključne besede:

šolska knjižnica, prostovoljci, učenci, medkulturnost, ESE

Keywords:

school library, volunteers, students, interculturality, ESC

Abstract

The article describes the collaboration of the school and school library with the local community, through a connection with the Youth Centre, in international projects including young volunteers of the European Solidarity Corps (ESC). It presents the work of three volunteers from Russia, Turkey and Spain, who, over the course of two years, gained their experiences in working with young people in the school library at the primary school OŠ Tončke Čeč in Trbovlje.

Program ESE je namenjen mladim od 18. do vključno 30. leta in jim omogoča neformalno izobraževanje znotraj mednarodnega prostovoljskega projekta.

Ob koncu projekta prostovoljci pridobijo tudi uradni certifikat Youthpass, ki podobno kot življenjepis Europass beleži pridobljene kompetence in delovne dosežke.

1 UVOD

V zadnjih dveh desetletjih so se v marsikateri lokalni skupnosti v ruralnih okoljih oblikovali Mladinski centri, ki mladini omogočajo kakovostnejše preživljanje prostega časa, iskanje smisla in bivanja v obdobju posameznikove krize identitete, možnost mednarodnega sodelovanja z udeležbo na izmenjavah ali prostovoljnem delovanju širom sveta. Tudi občina Trbovlje je leta 2001 ustanovila Mladinski center Trbovlje (MCT) kot javni zavod z namenom izvajanja in koordinacije dejavnosti za mladino, evropskega sodelovanja na mladinskem področju, zbiranja in posredovanja informacij za mlade, servisno dejavnost za posameznike in organizacije in predvsem izvajanje aktivnosti širšega pomena. Poleg moderne večnamenske dvorane v MCT deluje tudi kavarna in hostel. Pravijo da: *»Mladinski center Trbovlje preveva poseben utrip. Je eden redkih prostorov, kjer se v Zasavju srečujejo poti posameznikov različnih narodnosti, kultur, prepričanj, pogledov ... Poleg obiskovalcev iz vseh koncev in krajev pa vzdušje bivanja krepijo dogodki Mladinskega centra Trbovlje, ki gostom poleg nočitve ponuja še zabavne, poučne, glasbene, rekreativne in druge vsebine.«* (Mladinski center Trbovlje [online], 2019).

MCT že nekaj let v lokalni skupnosti koordinira dejavnosti evropskega sodelovanja na mladinskem področju in na ta način povezuje različne kulturne in izobraževalne ustanove v Trbovljah. Zadnja leta so dejavni v projektih prostovoljstva, ki potekajo znotraj programa Evropska solidarnostna enota (ESE). Program ESE je namenjen mladim od 18. do vključno 30. leta in jim omogoča neformalno izobraževanje znotraj mednarodnega prostovoljskega projekta. Vlogo Nacionalne agencije v programih EU na področju mladine od maja 1999, ko je Slovenija vstopila v program MLADI ZA EVROPO III., ki se je nadaljeval s programom MLADINA (2000–2006), programom MLADI V AKCII (2007–2013) ter programoma ERASMUS+: Mladi v akciji (2014–2020) in Evropska solidarnostna enota (2018–2020), izvaja MOVIT (Mladinski center Trbovlje [online], 2019).

V tej vlogi upravlja posredno centralizirana sredstva proračuna EU in omogoča pridobitev podpore za različne oblike učnih mobilnosti v mladinskem delu in krepitev solidarnosti na lokalni, nacionalni in evropski ravni ter kompetenčni razvoj mladih, istočasno pa izvaja aktivnosti za splošni razvoj mladinskega dela in neformalnega učenja, še posebej pa tiste, ki s svojo obliko in vsebino prispevajo h krepitvi evropskega sodelovanja na področju mladine.

Med bivanjem v tujini je prostovoljcu zagotovljeno bivanje, jezikovni tečaj, prevoz na delo, zavarovanje, prehrana in žepnina. Edini strošek so potniški stroški na kraj ESE projekta ter nazaj, pa še to le v primeru, če pavšal za potne stroške ne zadostuje.

Z udeležbo v projektih Evropske prostovoljske službe mladi dobijo priložnost za spoznavanje mladih iz vse Evrope, pridobijo si neprecenljive delovno-prostovoljske izkušnje, se učijo ali izpopolnjujejo tuj (lokalni) jezik, predvsem pa dobijo možnost samostojnega življenja (v tujini). S sodelovanjem na ESE projektu prostovoljci spoznavajo druge kulture in so vključeni v proces globalnega učenja, kar pa nedvomno vpliva na njihovo zmanjševanje predsodkov ter na osebno rast. Z delovnimi izkušnjami, ki jih prostovoljci pridobijo v takšnem projektu, si zvišujejo svoje zaposlitvene možnosti, kar je tudi eden od glavnih ciljev programa. Ob koncu projekta pridobijo tudi uradni certifikat Youthpass, ki podobno kot življenjepis Europass beleži pridobljene kompetence in delovne dosežke. Kasneje lahko tega priložijo k prijavi za delo (MOVIT [online], 2019).

2 DELO PROSTOVOLJCEV V ŠOLI

V letu 2017 se je tudi OŠ Tončke Čeč prijavila kot gostiteljska organizacija usposabljanja mladih, ki si želijo delati z otroki v osnovnošolskem obdobju.

Šola ima že kar nekaj izkušenj s prostovoljstvom: vsako leto gostijo pri nas vsaj trije volonteri pripravniki, sodelujemo na lokalnih

Pomembno je, da se prostovoljec v prvih dneh seznani s slovenskim šolskim sistemom ter z razvojnim in vzgojnim načrtom šole.

razpisih, kjer pridobimo javne delavce različnih profilov in jih vključujemo v pedagoško delo (dodatna učna pomoč, varovanje čakajočih učencev, sprejemstvo na dnevnih dejavnosti) in nepedagoško delo (pomoč pri tehničnih opravilih, sprejem pri vstopanju v šolo ipd.).

Prav tako spodbujamo učence, da se preizkušajo v prostovoljnih dejavnostih, kot so sodelovanje na božičnem sejmu, nastopi v domu ostarelih ... Prostovoljno sodelujemo tudi v vseslovenskih akcijah Simbioza in Dan za spremembe ter Očistimo Slovenijo.

S tem, da gostimo na šoli ESE prostovoljce, pridobimo vsi:

- strokovni delavci in vodstvo šole lahko pridobivajo in utrjujejo obstoječe kompetence angleškega jezika, raznolikost medkulturnega zavedanja in s tem tudi poglobitev zavedanja lastne kulturne identitete, predvidevamo tudi nove socialne interakcije, ki spodbujajo fleksibilnost na delovnem mestu;
- šola na ta način vstopa v nove dimenzije prepoznavnosti v lokalnem in širšem okolju kot odprta in gostoljubna šola, pripravljena na pomoč in sodelovanje z vsemi deležniki;
- učenci lahko pridobivajo nove učne izkušnje in se srečajo z drugačnimi načini poučevanja oz. sprejemanja učnih vsebin, poveča se jim možnost uporabne rabe angleškega jezika, s tem pa si tudi bogatijo besedišče in krepijo samozavest.

Prostovoljec lahko v takem pozitivnem okolju nabira izkušnje pri delu v učnih situacijah, spoznava pedagoško vlogo učitelja ter ima možnost razvijati svoja močna področja. Pridobiva jezikovne in socialne kompetence v vsakodnevni interakciji s strokovnimi delavci in učenci.

2.1 PROCES UVAJANJA PROSTOVOLJCA

Če prostovoljec še ni delal v šoli, vodil delavnic ... – če še nikoli ni poučeval, je potrebno

in pomembno, da ima na začetku izdatnejšo podporo. Ob prostovoljcu mora biti vedno vsaj en strokovni delavec. Ob prihodu je nujno, da prostovoljca predstavimo vsem delavcem na šoli. In vse je potrebno opozoriti na ,pravilo enega metra', ki veleva, da poskušamo tudi med seboj govoriti v angleškem jeziku, če se nam prostovoljec približa na en meter.

Pomembno je, da se prostovoljec v prvih dneh seznani s slovenskim šolskim sistemom ter z razvojnim in vzgojnim načrtom šole. Seznaniti se mora s pripravljenim urnikom, ki ga lahko soustvarja glede na lastna močna področja in glede na zanimanje. Pomembno je, da prostovoljec sproti spremlja lasten napredek – razmišlja o usvojenem znanju in pridobljenih novih izkušnjah – hkrati pa spremlja tudi izvajanje in si zapisuje refleksije.

Šola naj nudi podporo, da prostovoljec lahko izrazi svoje želje in oblikuje samostojne projekte. Če je na primer prostovoljec likovno ali oblikovno ter prostorsko kreativen, lahko izboljša, posodobi ali preuredi okolico ali notranjost šole.

V našem šolskem sistemu so učni načrti oblikovani okvirno, učitelji pa so avtonomni pri odločanju, na kakšne didaktične in metodične načine sledijo predpisanim učnim ciljem. Prostovoljca s tem seznani šolski koordinator takoj v prvem tednu. S sproti spremljanjem in refleksivnimi vprašanji pa naj poteka spremljava učnega procesa za prostovoljca. S sproti samorefleksijo in njenim zapisom prostovoljec ozavešča lastne kompetence poučevanja, ki jih bo razvijal med projektom, jih bolje spoznava in razume.

3 DELO PROSTOVOLJCEV V ŠOLSKI KNJIŽNICI

V avgustu 2017 je vodstvo šole predlagalo, da bi koordinatorsko prostovoljcev na šoli prevzela šolska knjižničarka z večletnimi izkušnjami v raznih mednarodnih učnih dejavnostih. Aktivno se je udeleževala tudi pedagoških razvojnih delavnic s področja mednarodnega sodelovanja v tujini. Leta

2016 je bila ena od treh učiteljic, ki so se usposabljale na Nizozemskem v okviru programa Erasmus+ Ka1 in je pripravljena usmerjati in promovirati EVS prostovoljca na naši šoli.

3.1 PROSTOVOLJKA IZ RUSIJE

V drugi polovici šolskega leta 2017/18 je bila na OŠ Tončke Čeč s strani koordinacijske organizacije (MCT) napotena študentka magistrskega študija angleškega jezika iz Rusije.

Koordinatorke naloge delovanja mladinske prostovoljke so bile zaupane šolski knjižničarki in tako je Ekaterina Shyanova pol šolskega leta redno, trikrat na teden prihajala v šolsko knjižnico OŠ Tončke Čeč in se vključevala v različna področja delovanja naše šole. Kot študentko pedagoške smeri angleškega jezika sem jo usmerila v delo z nadarjenimi učenci, ki so obiskovali interesno dejavnost Reading Club in delovali pri dodatnem projektnem učnem delu v mednarodnih povezavah High 5 Anglia Network ter v spletnem okolju eTwinning v projektu Borderless Reading Club.

Učence je spodbujala k branju literature v angleškem jeziku in na tedenskih srečanjih z debatnimi tehnikami preverjala njihovo razumevanje, podirala stereotipna prepričanja in odpirala tabuizirane tematike. V MCT je pripravila natečaj pisanja fantazijskih zgodb in sodobnih pravljic v angleškem jeziku ter učencem kritično vrednotila njihova dela s podajanjem povratnih informacij in možnostjo izboljšav.

Spodbudila sem jo, da je sodelovala tudi na nacionalni Konferenci šolskih knjižničarjev 2018 s prispevkom *The place of school libraries in Russian School System / Motivation for reading in the Russian school libraries*.

Ob zaključku šolskega leta je povedala, da ji je delo na naši šoli pripomoglo k odločitvi o smeri nadaljnjega izobraževanja in s tem je bila naša »nalog« več kot uspešno opravljena.

Slika 1: Dejavnost Reading Club v šolski knjižnici

3.2 PROSTOVOLJKA IZ TURČIJE

V začetku šolskega leta 2018/19 je prišla v šolsko knjižnico že druga prostovoljka, Seda Nur Ergul iz Turčije, sicer učiteljica razrednega pouka z eksplicitno izraženo željo, da bo ostala, živela in delovala v Sloveniji.

Kot razredna učiteljica se je dnevno preizkušala v delu z otroki v različnih učno-vzgojnih situacijah. Z učitelji je načrtovala skupne dejavnosti in v knjižnici učence spodbujala k utrjevanju angleščine preko igre *Učiteljico Seda učimo slovenščine*.

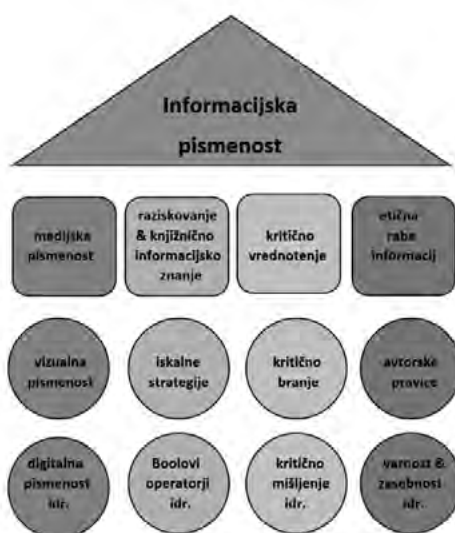
Pri mednarodnem projektu Bookmark Exchange je sodelovala v medgeneracijskem

Slika 2: Medgeneracijsko sodelovanje v šolski knjižnici OŠ Tončke Čeč

Slika 3: Veselje ob prejetih kazalkah iz Litve

Slika 4: Grafični prikaz Informacijske pismenosti

projektu skupaj z upokojeno svetovalno delavko (Slika 2).

Izdelala je didaktično igro spomin, ki jo je nameravala s časom nadgrajevati, a je že po treh mesecih dobila ponudbo stalne zaposlitve v Ljubljani. Tako je prekinila ESE prostovoljsko pogodbo ter se vpisala na tečaj slovenščine za tujce, saj se namerava naslednje leto vpisati na študij Socialne pedagogike na Pedagoški fakulteti v Ljubljani.

Pri razlaganju informacijske pismenosti prostovoljk je nastala zanimiva ponazoritev, kaj vse skriva pod streho »hišica« informacijske pismenosti (Slika 4).

3.3 PROSTOVOLJKA IZ ŠPANIJE

Ker je Seda pogodbo ESE predčasno prekinila, je konec januarja v našo šolo prišla že tretja prostovoljka, Marie J. Huerta iz Španije. Marie je po izobrazbi ekonomistka, na našo šolo pa je prišla, ker jo veseli delo z otroki. Pedagoških izkušenj še ni imela, njeno znanje angleščine je bilo na najosnovnejši ravni A1 in tako je v tem primeru moja mentorska vloga izrazitejša in koordinacija bolj zahtevna. V začetnih mesecih bivanja v Sloveniji je za učence pripravila različne predstavitve Španije glede na starostno stopnjo – geografsko, politično, zgodovinsko, tradicionalno in kulturno.

Ker so učenci izrazili interes, je začela z izvajanjem učnih ur Španščine za začetnike, kar se je »razmnožilo« na tri raznolike skupine učencev od 2. do 6. razreda.

4 SKLEP

V tesnem sodelovanju z vodstvom šole in s so-koordinatorico MC Trbovlje je bil prostovoljkam omogočen najbolj optimalen napredek. Na šoli so se prostovoljke vključevale v pouk:

- pri geografiji so pripravile predstavitve svoje države, mesta in svojega področja študija in zanimanja;
- pri angleščini so lahko sodelovale na različne načine, odvisno od njihovih jezikovnih kompetenc ter pripravljenosti

Sodelovanje v tovrstnih projektih pozitivno vpliva tako na šolsko kot tudi na lokalno skupnost; bolj se zavedamo naše raznolikosti, kar nas lahko samo bogati.

Slika 5: Španščina za šestošolce

Slika 6: Španščina za drugošolce

za tovrstno sodelovanje;

- delo v šolski knjižnici (pregled literature, strokovna UDK postavitev, ovijanje in oprema knjižničnega gradiva, pisanje spletnega dnevnika šolske knjižnice);
- sodelovanje na dnevih dejavnosti (kulturnih, naravoslovnih, športnih in tehničnih).

Na ta način lahko prostovoljci spremljajo celoten pedagoški proces med učenci od 1. do 9. razreda, kakor tudi učenci NIS (nižji izobrazbeni standard), kar je lahko tudi dodatna pozitivna izkušnja ter preizkus fleksibilnosti.

Aktivnosti razširjanja rezultatov so namenjene predvsem drugim šolam in lokalnim skupnostim kot pomoč za odločitev za sodelovanje v tovrstnih projektih dejavnosti.

Sodelovanje v tovrstnih projektih pozitivno vpliva tako na šolsko kot tudi na lokalno skupnost; bolj se zavedamo naše raznolikosti, kar nas lahko samo bogati, ko stopimo skupaj za isti cilj. S sprejemanjem in spoznavanjem različnih kultur nedvomno pride do zavedanja o pomembnosti lastne kulturne identitete, kar vodi h krepitvi mednarodnih odnosov v sorazmerju s krepitvijo zavedanja nacionalne kulturne identitete. ●

Viri

Mladinski center Trbovlje [online], 2019. Dostopno na: <http://mct.si/sl/domov/> (9. 4. 2020).

MOVIT [online], 2019. Dostopno na: <http://www.movit.si/erasmus-mladi-v-akciji> (9. 4. 2020).

MAG. URŠA BAJDA, univ. dipl. bibl., zaposlena kot knjižničarka na OŠ Tončke Čeč.

Naslov: OŠ Tončke Čeč, Keršičeva cesta 50, 1420 Trbovlje

E-naslov: ursa.bajda@guest.arnes.si